

naše delo

GLASILO SKUPŠČINE
OBČINE LAŠKO

Letnik IV. — Laško, december 1970 — Številka 12 (40)

MIHA PROSEN, PREDSEDNIK OBČINSKE SKUPŠČINE

OB PRAZNIKU NAŠE REPUBLIKE

Obletnico rojstva naše republike bomo letos praznovali že sedemindvajseti po vrsti.

Letošnje praznovanje rojstva naše državnosti dobiva še posebno obeležje, ker ga proslavljamo v letu, ko ves napredni svet proslavlja 25. obletnico zmage nad fašizmom in konec druge svetovne vojne, naši narodi pa poleg tega še 25. obletnico osvoboditve, življenja in dela v svobodni socialistični domovini.

Sedemindvajset let je v življenju naroda zelo kratko obdobje. Vendar je to obdobje za jugoslovanske narode zelo pomembno obdobje, obdobje kvalitativnih revolucionarnih sprememb, graditve samoupravnega socializma in svetlejše bodočnosti. Takoj po vojni se je pri nas pričelo obdobje globokih družbeno-ekonomskih in drugih sprememb, ki so v temelju spremenile materialne, kulturne in družbene pogoje za življenje in delo našega človeka.

Po velikem razdejanju, ki ga je med vojno utrpelo že tako nerazvito gospodarstvo in po obnovitvi temeljnih zmogljivosti v prvih povojnih letih je naše gospodarstvo, s katerim je upravljala država v imenu ljudstva, doživelo izredno visok vzpon in napredek.

Že leta 1947 so bile v glavnem realizirane osnovne postavke obnove porušene domovine in ustvarjeni pogoji za pristop k ustvarjanju nalog naše prve petletke.

V tem obdobju so bile zgrajene, obnovljene in razširjene mnoge tovarne in elektrarne, zgrajene so bile nove moderne ceste in proge, odpirali so se rudniki, začel se je proces mehanizacije in rekonstrukcije kmetijstva.

Uvedba nove tehnologije na vsa področja proizvodnje, novi kadri itd., so sistematično prispevali k spreminjanju gospodarstva dežele iz

skromnega in tehnično zaostalega, v razvejano in tehnično napredno gospodarstvo. Vzporedno s tem so bili tudi ustvarjeni potrebni pogoji za utrditev naše ljudske oblasti in

ustvaritev socialističnega, samoupravnega, ekonomsko-gospodarskega sistema. Torej pogoji, ki so omogočili, da je delovno ljudstvo Jugoslavije v resnici in brez bojzani lahko vzelo svojo usodo v roke in pričelo graditi novo socialistično Jugoslavijo.

Na poti te izgradnje smo se srečevali z velikimi težavami in ovirami, od gospodarskih blokad do poizkusov poseganja v integriteto našega ozemlja in suverenosti naših narodov.

Vse te velike težave in ovire so naši narodi uspešno premagovali. Premagovali so jih zato, ker jih združuje zavest, da le v okviru So-

cialistične federativne republike Jugoslavije kot enotne države lahko uspešno uresničujemo svoje cilje.

Če se ozremo nazaj po prehojeni poti, moramo ugotoviti, da so bili vsi naši naporji usmerjeni k ohranitvi miru v svetu, razvijanju proizvodjalnih sil in družbenih odnosov.

V desetletju 1950—1960, po sprejetju zakona o upravljanju podjetij po delovnih kolektivih, smo prerasli po deželo, ki jo po vsem svetu priznavajo med tiste, katere relativno najhitreje razvijajo svoje proizvodne in druge potenciale na vseh področjih. Ta razvoj se nadaljuje še v naslednjih letih in nas sili k odločitvam, da smo sprejeli potrebne ukrepe, ki naj omogočijo vključevanje naše dežele oziroma njenega gospodarstva v mednarodno delitev dela.

Danes po petih letih uresničevanja gospodarske in družbene reforme lahko ugotovimo, da je ta prodrla v vse pore našega življenja. Še več. Ugotavljamo, prav sedaj na pragu leta 1971, da bo treba določene stvari, predvsem v našem gospodarskem sistemu, delitvi družbenega proizvoda in splošni potrošnji spremeniti oziroma prilagoditi novo nastali situaciji.

Potrebno je, kot je pravilno poudaril predsednik našega izvršnega sveta tovariš Stane KAVČIČ, napraviti transfuzijo naši družbeni reformi, kar z drugimi besedami pomeni tudi usklajevanje naše potrošnje na vseh področjih, z našimi dejanskimi možnostmi. Skratka: nujno potrebni so ukrepi in programi, ki bodo prispevali k usposobitvi stabilnih gibanj na vseh področjih našega življenja, oziroma odpravili slabosti, ki že občutno vplivajo na naš družbeno-ekonomski razvoj in ogrožajo njegovo temeljno ravnotežje.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Nekateri problemi razorožitve in svetovnega miru

(PRVO NADALJEVANJE)

Tako je bilo samo v teh vojnah na koncu 18. in v začetku 19. stoletja v Franciji mobiliziranih že okrog 4,5 milijona vojakov.

Seveda pa je napravljen odločilen prelom v prvi in še zlasti v drugi svetovni vojni. V prvi svetovni vojni je sodelovalo 33 držav s skupno površino nekaj več kot 98 milijonov km² in 1,5 milijarde prebivalcev ter 69 milijonov direktno mobiliziranih vojakov. V drugi svetovni vojni pa je bilo že neposredno udeleženih 58 držav z več kot 131 milijoni km² in s preko 2 milijarde prebivalcev ter 110 milijoni vojakov.

Podobna situacija je tudi glede žrtev oziroma izgub v vojnah. Pri tem je vsekakor zanimivo, da so bile izgube v vojnah pred kapitalizmom v absolutnem smislu v primerjavi s poznejšimi sicer zelo majhne, vendar v relativnem pogledu izredno visoke. Naj kot primer zopet navedem nekaj podatkov za že omenjene vojne. V maratonski bitki je v enem dnevu padlo na obeh straneh 6.592 vojakov od 16.000 udeležencev, kar pomeni, da so izgube znašale 37,5%; v škanski bitki je v enem dnevu padlo 53.700 vojakov od 120.000 udeležencev ali 42,25%; v kosovski bitki okrog 30.000 od 65.000 udeležencev ali samo nekaj manj kot 50%. Za te vojne je torej značilno, da so bile njih izgube v primerjavi z udeleženci zelo velike. Če pa te izgube primerjamo z izgubami v poznejših vojnah, kjer je bil ta odstotek sicer znatno nižji, pa so bile vsekakor majhne, kajti že v Napoleonovih vojnah 18. in 19. stoletja je padlo okrog 5 milijonov ljudi, v štirih letih prve svetovne vojne 10 milijonov in v drugi svetovni vojni kar okrog 50 milijonov ali petkrat več kot v prvi.

Iz teh skopih podatkov je najbrž mogoče zaključiti, da se vojna vedno bolj totalizira tako po intenzivnosti kot po obsegu in posledicah.

V celotnem razvoju vojn in oboroženih spopadov je nedvomno prelomnega pomena odkritje in razvoj raketno-atomskega in drugega sodobnega orožja. Temeljna značilnost sodobnega orožja in vojne tehnike je v velikanski, skoraj neomejeni možnosti delovanja in uničevanja. Zaradi tega se vojna vse bolj spreminja iz vojne med vojskujočimi se armadami v neposredno

vojno med deželami in celinami. Vojni objekti niso več samo vojaki in neposredna vojna sredstva, ampak celotno prebivalstvo in dobrine vseh vojskujočih se držav, kajti zmage ne odločajo več samo spopadi in porazi armad na bojnem polju, temveč popolno uničenje vseh nasprotnikovih potencialov. Takšna strategija je bila v nekem smislu prisotna že v drugi svetovni vojni, danes pa je postavljena na prvo mesto. K temu je treba dodati še dejstvo, da so se v senci atomskega orožja razvila tudi številna biološka in kemična vojna sredstva, ki so po svoji naravi tudi namenjena uničevanju objektov v nasprotnikovem zaledju, saj so učinkovito uporabna samo na velikih površinah.

CVETO KNEZ

Celoten razvoj oborožitve je pripeljal do tega, da ima sodobni svet v rokah takšno orožje, ki ne omogoča zmage, ampak le vzajemno uničenje. To pa pomeni, da je vojna prenehala biti »sredstvo za nadaljevanje politike«, kajti vzajemno uničenje ne more biti cilj nobene zavestne politike. Seveda pa to ne pomeni, da so oborožene sile izgubile pomen in veljavo. Nasprotno, ostale so pomembno sredstvo pritiska, izsiljevanja, lokalnih vojn, intervencij itd. Toda tudi takšna politika je zelo nevarna, saj se lahko hoté ali nehoté nenadoma sprevrže v katastrofo človeštva.

Pa si pogljemo vojne še z njihove ekonomske plati. Takoj moramo ugotoviti, da se s pojavom svetovnih vojn le-te tudi v materialnem pogledu ne »izplačajo«, kajti v takšni vojni zmagovalec praktično ne pridobi nobenih materialnih koristi, temveč skupaj s premaganim osiromaši.

Že samo bežen pogled zgodovine vojn in njihovega namena nam pove, da so bili neposredni cilji vojn v starem in srednjem veku pridobivanje materialnih koristi. Samo kot primer naj navedemo, da je Avgust Oktavijan po zmagi nad Egiptom nagradil vsakega od 120.000 vojakov s 1.000 sesterci, vsakega Rimljana s 400 sesterci, poleg tega pa je še odplačal vse dolgove in daroval velike vsote templjem.

Če torej ugotavljamo, da so imeli v vojnah do prve svetovne zmagovalci neposredne ali posredne materialne koristi od osvojenih ozemelj, lahko vidimo že v prvi, zlasti pa v

drugi svetovni vojni dejansko osiromašenje na obeh straneh. Izjema so bile samo ZDA, ki so se edine v teh vojnah obogatile, kar kaže tudi podatek, da so samo v drugi svetovni vojni povečale svoj narodni dohodek za 208%. Očitno je, da je bila druga svetovna vojna v tem pogledu tudi za ZDA zadnja priložnost. Tako se vse bolj potrjujejo Engelsove besede, da je militarizem dospel do svoje kulminacijske točke, na kateri se je začel razbijati, dušiti in degenerirati po dialektiki lastnega notranjega razvoja.

Da se vojne ekonomsko ne »izplačajo« več, potrjujejo tudi naslednji podatki: prva svetovna vojna je stala človeštvo 200 milijard dolarjev, druga pa že 1.000 milijard ali kar 5-krat več.

Če pa upoštevamo še takoimenovane posredne stroške, potem je druga svetovna vojna stala človeštvo celo 4.000 milijard. Ta škoda tudi zmagovalcem ni bila nikoli povrnjena. Za primer lahko navedemo nemške reparacije po prvi svetovni vojni. Tedaj bi namreč Nemčija morala plačati zmagovalcem 20 milijard mark odškodnine v zlatu, dati večino svojega ladjevja ter okrog 300.000 ton premoga, drugih proizvodov ter raznega materiala. Toda, Nemčija tako v prvi kot v drugi svetovni vojni ni niti približno povrnila škode, ki jo je povzročila v vojni.

Ob tem je najbrž zanimiva tudi ugotovitev, da se je v predindustrijskem obdobju, ko vojne niso bile tako totalne in univerzalne kot danes, vojna potrošnja črpala predvsem iz tekoče proizvodnje, nakopičenih rezerv in v vojni naropanega blaga. Torej je takšna vojna oškodovala tekočo proizvodnjo, kar pomeni praktično delo ene generacije. Vojne našega časa pa jemljejo poleg dela in pridobitev ene tudi delo preteklih in celo bodočih generacij. Namreč v teh vojnah je uničeno celotno narodno bogastvo, torej delo mnogih generacij. Pogledjmo samo nekaj števil.

V prvi svetovni vojni je Francija porabila za vojno 30% nacionalnega bogastva, Nemčija 22%. Velika Britanija 30%, Italija 26% in Srbija kar 50%. V drugi svetovni vojni pa je Nemčija izgubila 60% nacionalnega bogastva, Sovjetska zveza 40%, Velika Britanija 32% itd. Vojni dolgovi so pri vseh vojskujočih v obeh svetovnih vojnah ogromno porasli, emisija denarja pa se je povečala tudi za 2.000%, kar pomeni, da so se vojni stroški dejansko prenašali tudi na prihodnje generacije.

(Se nadaljuje)

OSNOVNE ZNAČILNOSTI OSNUTKA ZAKONA O MANJ RAZVITIH OBMOČJIH V SR SLOVENIJI

Bralcem našega lista je znano, da tečejo prav v tem času v naši republici in občinah intenzivne razprave o osnutku zakona o manj razvitih območjih v SR Sloveniji, ki ga je Izvršni svet SR Slovenije, kot predlagatelj, posredoval republiški skupščini in njenim organom v obravnavo.

Predlagatelj je kot izhodišče postavil, da se za manj razvita območja po določbah tega zakona štejejo občine, ki izpolnjujejo vsaj dve od naslednjih meril:

- da imajo narodni dohodek nižji od 5.000 din na prebivalca;
- da imajo nad 40 % kmečkega prebivalstva;
- da imajo z upoštevanjem dnevne migracije manj kot 20 % zaposlenega prebivalstva.

Že bežno poznavanje stanja naše občine nam pove, da omenjeni osnutek ne razvršča naše občine med manj razvite.

Podatki za našo občino glede na postavljena merila so naslednji:

- v letu 1968 je znašal narodni dohodek na prebivalca 6.243 din;
- odstotek kmečkega prebivalstva znaša 25,6 %;
- in odstotek zaposlenih v družbenem sektorju, brez upoštevanja dnevne migracije, znaša 21,3 %.

Rangiranje občin SR Slovenije glede na splošno razvitost občin po metodi HLx, ki jo je izdelal Inštitut za ekonomska raziskovanja v Ljubljani, razvršča našo občino na 38. mesto, med 60 občinami v SR Sloveniji.

Že uvodoma lahko rečem, da so se osnovne dileme v razpravi o omenje-

nem osnutku, postavljale okoli vprašanja: ali je pravilno upoštevati kot merilo območje posameznih občin, ali je potrebno obravnavati posamezna območja ne glede na trenutno politično teritorialno razdelitev in na merila, za katera so mnogi razpravljalci in diskutanti ugotavljali, da so nezadostna in ne prikazujejo dejanskega stanja razvitosti posamezne občine.

Vse razprave, ki so na sploh bile zelo žive in konkretne in v katerih so aktivno sodelovali tudi naši poslanci in občinska politična vodstva, predvsem pa razprava na zboru delegatov slovenskih občin dne 16. novembra 1970, so prispevale, da so se v glavnih potezah do omenjenega osnutka izoblikovala naslednja stališča.

Da bi zagotovili razvoj proizvodnih in drugih razvojnih možnosti in dejavnosti na manj razvitih območjih v skladu z zahtevami optimalne rasti vsega nacionalnega gospodarstva, zboljšanje pogojev življenja ter razvoja delovnih skupnosti, izobraževanja, znanja in kulture delovnih ljudi na manj razvitih območjih, je potrebno sprejeti ukrepe, ki bodo to omogočili.

Izvršni svet naj s svojim odlokom

ugotovi, katere občine izpolnjujejo pogoje, da se jih lahko šteje za manj razvite. Tam, kjer se območja občin ne pokrivajo v celoti z manj razvitim območjem, se naj ob upoštevanju družbenega dogovora in meril zakona določijo oblike pomoči tem krajem v skladu s potrebami in dejanskimi možnostmi prizadetih občin. Skrb za razvoj manj razvitih območij je naloga celotne republike predvsem pa občin, kjer se ta območja nahajajo ter njihovega medsebojnega sodelovanja, regionalnih in industrijskih središč, h katerim ta območja v gospodarskem in družbenem razvoju težijo, delovnih organizacij in njihovih asociacij ter poslovnih bank, ki so zainteresirane za razvoj teh območij.

Pospeševanje razvoja manj razvitih območij ter posameznih gospodarskih in družbenih dejavnosti se mora opirati na družbeno in samoupravno dogovarjanje med vsemi zainteresiranimi činitelji.

Republika naj sodeluje pri pospeševanju razvoja teh območij v skladu s cilji in smernicami srednjeročnega načrta razvoja:

— z dograditvijo oziroma sodelovanjem pri graditvi infrastrukturnih objektov, ki so pomembni za gospodarski in socialni razvoj teh območij;

— z davčnimi in kreditnimi olajšavami ter z beneficiranimi obrestmi za gospodarske in druge organizacije, ki vlagajo svoja sredstva v dejavnosti, pomembne za razvoj, modernizacijo in rekonstrukcijo kmetijstva in gozdarstva;

— z dopolnilnimi sredstvi, ki jih zagotavlja po posebnih predpisih za področje izobraževanja in kulture, socialnega in zdravstvenega varstva, varstva borcev NOV in splošni ljudski odpor;

— s sofinanciranjem in strokovno pomočjo pri izdelavi investicijskih in razvojnih programov ter projektov, pomembnih za gospodarski in socialni razvoj teh območij.

Razni skladi, kot so cestni in vodni sklad SRS, naj v svojih srednjeročnih in letnih planih programirajo potrebna vlaganja za investicije in rekonstrukcijo objektov na teh območjih. Podobno naj storita Republiška izobraževalna skupnost in skupnost otroškega varstva.

SR Slovenija naj v okviru svojih možnosti, preko proračuna kmetijskim organizacijam na manj razvitih območjih, omogoča podaljšanje odplačilnih rokov za posojila, ki so jih najele pri posameznih poslovnih bankah, če je bilo tako posojilo odobreno za dobo več kot 7 let.

(nadaljevanje na 9. strani)

Ob prazniku naše republike

(Nadaljevanje s 1. strani)

Bistvena značilnost vseh teh oblik gospodarske nestabilnosti je, da niso enkratni pojav, temveč se nenehno reproducirajo in širijo svoj negativni vpliv na vsa področja družbenega dela.

To stanje nujno narekuje, da bomo morali vsi, od federacije do delovnih organizacij, sprejeti ukrepe, s katerimi bomo odpravili osnovna žarišča gospodarske nestabilnosti in zagotovili nadaljevanje reformnih usmeritev k večji intenzivnosti gospodarjenja, modernizaciji, večjemu medsebojnemu poslovnemu povezovanju in h trajnejšemu ter ekonomsko uspešnemu uveljavljanju na tujih tržiščih, kar z drugimi besedami pomeni, usmeritev k optimalnemu izkoriščanju naših razvojnih možnosti v zahtevnejših pogojih.

Nujno bo treba doseči, da bo leto 1971 obdobje naporov za večjo stabilnost v naših gospodarskih gibanjih in družbenem življenju nasploh. Temu namenu bo zato treba

podrediti našo politiko na vseh področjih financiranja družbenih potreb in tako omogočiti, da bo naše gospodarstvo kot baza vsega nadaljnega napredka dobilo vse možnosti za uspešno reprodukcijo.

Zavedati se moramo, da bo ugodnejša delitev družbenega proizvoda v korist delovnih organizacij nujno omogočila krepitev samoupravnih funkcij na vseh področjih našega družbenega življenja, kar je osnovni pogoj našega nadaljnega napredka.

Prepričan sem, da bomo s skupnimi močmi in razumevanjem uspešno prebrodili tudi sedanje trenutne težave, kot vselej doslej. Porok za to sta naša zavest in pripravljenost, da delamo zase in za lastno bodočnost.

Z željo, da bi še nadalje prispevali svoj delež k razreševanju postavljenih nalog, iskreno čestitam vsem našim občanom za praznik naše republike in jim predvsem želim še mnogo delovnih zmag in zadovoljstva!

VISOKO ODLIKOVANJE ZA GASILSKO DRUŠTVO

Z ukazom predsednika Socialistične federativne republike Jugoslavije Josipa BROZA TITA, številka 144 z dne 5. oktobra 1970, je za zasluge pri varstvu in reševanju življenj, družbenega in osebnega premoženja, kar pomeni pomemben prispevek socialistični skupnosti, odlikovano

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO LAŠKO Z REDOM ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

Predstavniki občinske skupščine bo v imenu predsednika SFRJ izročil omenjeno visoko priznanje predstavnikom Prostovoljnega gasilskega društva Laško na slavnostni akademiji v počastitev dneva republike v Laškem.

Odlikovanemu društvu iskrene čestitke!

Ob tem pomembnem dogodku in visokem priznanju, ko se leto 1970, v katerem je GD Laško proslavilo 100-letnico svojega obstoja, nagiba k zatonu, je prav, da spregovorimo o celotni bilanci današnjega stanja tega najstarejšega gasilskega društva, drugega v vsej Jugoslaviji; zlasti pa je prav še zato, ker bodo bodoči zgodovinarji ob nadaljnjih obletnicah še obdelovali zgodovino gasilstva v naši državi.

Ob ogledu gasilske razstave v Laškem je bilo odkritega marsikaj novega, kar še ni objavljeno v nobenih kronikah. Na srečo ima GD Laško v arhivu 14, za zgodovino dragocenih izvirnih listin za razdobje 1869—70—71, ki pričajo o ustanovitvi društva, o nabavi prve brizgalne iz Heidelberga, o prvih signalnih rogih, o instrukcijah pri gašenju itd. Večina jih je napisanih z roko v gotici. Vse so zelo dobro ohranjene.

Izpred leta 1918 so ohranjeni zapisniki sej in občnih zborov od 20/1-1892 do 1/11-1918, posebni zapisniki o vajah od 4/10-1902 do 6/5-1911 in delovodnik spisov od 11/1-1902 do 28/4-1919. Zapisniki iz bivše Jugoslavije so ohranjeni od 1/11-1918 pa vse do leta 1941. Vse ta arhiv ima 7 vezanih knjig. Društvo ima tudi veliko slikovno zbirko od ustanovitve do danes, zlasti o raznih obletnicah, proslavah, izletih in vajah. Tudi laški muzej hrani razne slike laških gasilcev.

Zurnalistika je o proslavi 100-letnice GD Laško pisala in objavila prispevke:

NOVI TEDNIK, Celje: št. 25 (24/6-70); 26 (1/7-70); 27 (8/7-70). DELO, Ljubljana: št. 177 (2/7-70); 178 (3-4/7-70); 183 (9/7-70). VECER, Maribor: št. 150 (30/6-70); 153 (7/7-70). NASE DELO, Laško: št. 6 (junij 70); 7-8 (julij—avgust 70) s posebno prilogο. »100 let gasilstva v Laškem«.

Proslava 100-letnice je bila v dneh občinskega praznika od 2. do 5. julija 1970. Organizirana je bila slavnostna seja vseh članov GD Laško, na kateri so govorili predstavniki GD Laško, drugih sosednjih društev, oblastnih forumov in nekaj delegatov izmed 7 nemških gasilcev iz mest Zapadne Nemčije: Pliezhausena in Tübingena. Njih glavni govornik je bil župan občine Pliezhausena g. Bruckner. Nemški gasilci so prinesli laškim tovarišem razna darila. V domu Dušana Poženela je bila kulturna akademija. Sodelovala je laška godba na pihala na koncertu in na pohodih. Laški gasilci so priredili lepo razstavo vsega društvenega arhiva, literature, znakov, slik in gasilskega orodja ter naprav. Uprava muzeja revolucije iz Celja pa je imela razstavo NOV. Posebno slavnostno skupno sejo so imeli člani upravnega odbora GD Laško in oba zbora občinske skupščine Laško. Iz občinskega sklada »Nagrada 2. julij« je GD Laško prejelo prvo nagrado.

Prve dneve je zelo motilo proslavo deževno vreme, zato so bile odpovedane vse skupne vaje z enotami teritorialne obrambe, civilne zaščite in pohod partizanskih patrolj bivših borcev. Lepa in

sončna nedelja pa je bila 5. julija 1970 s proslavo na nogometnem igrišču. Ta dan je prišlo v Laško okrog 470 gasilcev in pionirjev z 22 prapori. Najprej je bil slovesen pohod z godbo in prapori po mestu, nakar so imeli vaje in tekmovanja z vsemi orodji in napravami ob sodelovanju vseh gasilskih enot (osem enot).

Na tem tekmovanju je zmagalo GD Gaberje. Občinska skupščina Laško je slovesno izročila GD Laško novo najsoodnejšo avtocisternsko brizgalno TAM s prostornino za 2200 l vode z vso opremo. Najzaslužnejšim članom so bile razdeljene diplome in priznanja. Nekaj dni kasneje je odšlo 8 laških gasilcev v Pliezhausena in tako vrnilo obisk z darovi nemškimi tovarišem.

Splošno gmotno stanje GD Laško pa je ob stoletnici naslednje: V letih 1938-60-67-69-70 je bilo nabavljeno 5 brizgal in to: 2 Rosenbauer, Savica, Tomos in Tam s prostornino za 200, 300, 800 in 2200 l vode. V letih 1958/70 so nabavili 3 avtomobile. Vseh gasilnih cevi imajo okrog 1 km, dalje serijo aparatov za pomoč, serijo raznih lestev, več desetih raznih ročnih orodij, štemov, oblek, pasov itd. Nove uniforme so nabavili v letih 1960 in 1969.

Trenutno ima GD Laško: 34 aktivnih, okrog 400 podpornih, 3 častne člane in 20 pionirjev.

EDO JELOVSEK

ROJSTVO REPUBLIKE — LINOREZ
PUKL BOJANA IN KOZOROG ZDENKE,
UČENCEV OSNOVNE SOLE »MARIJAN
NEMEC« RADECE

PAVLA ROVAN-JANA

Devetindvajseti november 1943

Takrat, ko je smrt zakrivala sonce
in nad domovino ponižano
razgrinjalo se je brezno noči
in čast človeka oskrunjena
tonila je v potokih krvi —

so v hladni zarji novembrskih dni
junaški borci se v mestu ob slapu zbrali
in zvezi narodov naših
pravično usodo kovali.

Plamenov pet v en žar se je zlilo,
kot jeklo trdna se nam gradila je pot,
z Maršalom zvesto naprej
po velike borbe zlati plod.

Iz temnih gozdov se je dvignil glas,
tam živi prisegli so mrtvim,
da bodo njih smrt maščevali
in z zmago njih boj dokončali...

In kri je svobodo rodila!
Gozdovi zdaj v molku stojijo,
le tam med starimi bori,
kjer mlade sanje pokriva gomila,
ljubeče še veje šumijo...

Z menoj prisluhni in glej!
Tam biseri rose v zelenju vej...
V teh jesenskih dni tišini
misel iskrena vzplamti — domovini!

KAKO ZAVAROVATI OSEBNA VOZILA

Motorno vozilo je danes že nepogrešljivo komunikacijsko sredstvo. To zlasti občutimo takrat, ko ga iz kakršnihkoli vzrokov ne moremo uporabljati. Stroški za nabavo, registracijo so precejšnji in skoraj ni lastnika, ki bi se ob nabavi vozila ne ukvarjal z mislijo zavarovanja. Brez dvoma je vozilo ob uporabi izpostavljeno raznim poškodbam; z njim lahko poškodujemo druge, prav tako pa obstaja povečana nevarnost tudi za samega voznika in njegove potnike. Z zavarovanjem prenesemo pretežni del bremena na zavarovalnico.

S KASKO ZAVAROVANJEM je zavarovano vozilo proti dogodkom, ki delujejo na vozilo brez lastnikove volje (prometna nesreča, elementarne nesreče, tatvina vozila ali njegovih pritrjenih delov in drugo. Pri tem ne smemo zamolčati izključitve jamčenja za škodo, če je voznik ob prometni nesreči vinjen, brez vozniskega dovoljenja, če vozilo tehnično ni v redu ali če pride do nesreče ob prehitovanju v koloni ali nepreglednem ovinku. Tudi opustitev prijave dogodkov prometnim organom neposredno po dogodku lahko vpliva na odklonilno stališče zavarovalnice za povračilo škode.

Z ZAVAROVANJEM ODGOVORNOSTI za škodo, povzročeno drugim (obvezno zavarovanje) se pokriva škoda, ki jo lastnik vozila povzroči z vozilom tretjim osebam ali tujim stvarim, vključujoč potnike v vozilu. Zavarovalnica povrne dejansko škodo brez omejitve, če je lastnik vozila zanjo odgovoren. Oškodovancu izplačani znesek pa zavarovalnica regresira od povzročitelja (lastnika vozila) le, če je bil ob dogodku brez vozniskega dovoljenja, če je bil vinjen, če vozilo tehnično ni bilo v redu ali če je škodo povzročil namenoma. O tej vrsti zavarovanja tečejo trenutno pogajanja o potrebi zvišanja zavarovalnih premij.

NEZGODNO-ZAVAROVANJE voznika in potnikov v vozilu. Pri tej obliki zavarovanja je potreben dogovor o zavarovalnih vsotah za primer smrti voznika ali potnikov ali za primer trajne invalidnosti.

Ker prtljaga potnikov ne spada k zavarovanju vozila, je treba za to skleniti posebno zavarovanje. To velja tudi za dodatno in posebno opremo (kamor spada tudi vgrajen radioaparati) vozila.

Ker je od vseh naštetih možnosti zavarovanja najvišja premija za zavarovanje vozila (KASKO) in ker obstajajo tu različni načini, si oglejmo to zavarovalno panogo podrobneje.

Načinov zavarovanja je pet:
 - z odbitno franšizo din 2.000
 - z odbitno franšizo din 1.000
 - z odbitno franšizo din 500
 - brez odbitne franšize
 - delno zavarovanje vozila (samo požar in tatvina kjerkoli v SFRJ)

Vsa osebna vozila so kategorizirana. Kategorij je 10. Na kategorizacijo vpliva cena vozila, stroški popravila in cene novih nadomestnih delov.

Odbitna franšiza je soudeležba zavarovanca ob škodi. Škode do dogovorjene franšize zavarovalnica ne povrne, če pa je škoda več, se od nje odbije dogovorjeni del.

Če je dogovorjena franšiza din 1.000, škoda pa znaša din 900, ne povrne zavarovalnica ničesar; pri škodi 2.500 din, pa povrne zavarovalnica znesek din 1.500. Če pride v istem zavarovalnem letu (v 12 mes.) do drugega ali več zavarovalnih primerov, ki so posledica prometne nezgode, se franšiza podvoji. Pri tatvini celega vozila franšize ni.

VIŠINA PREMIJE

Navajamo primere za II., III., IV. in V. kategorijo, v katero so razvrščeni:

II. kategorija: Citroen 2 CV, Zastava 750;

III. kategorija: Citroen Diana 6, Zastava 850, NSU Prinz 3 in 4, Renault R4 Luxe in export

VIDA DOBNIK

IV. kategorija: Ami 6 Break, Ami 8, DKW F 11, 12 in Junior, Zastava 1100, 1100 R, 1300, Renault R 6 in 8, Simca 1000 L, LS in GLS, Škoda 1000 MB VW 1200 in 1300, Austin mini moris 850.

V. kategorija: Audi 60, 60 L, 72, Austin mini 1000, Austin mini 1100, Fiat zastava 124, 128, Taunus 12 M, MG 1100 in 1300, NSU Prinz 110, Peugeot 203, 204, Renault R 8 S, R-10 in R-12, Simca 1100, 1300, Toyota CORONA 1500, VW 1500 limuzina in hrošč.

ENOLETNI ZNESEK PREMIJE PRI

Kategorija	dogovorjeni franšizi v din			brez franšize	delnem zavarovanju
	2000	1000	500		
II.	345	635	897	1.965	197
III.	400	732	1.024	2.142	215
IV.	442	807	1.128	2.365	236
V.	490	897	1.256	2.631	263

Lastnik vozila IV. kat. mora torej odšteti za zavarovanje brez franšize din 2.365

Za zavarovanje s franšizo 500 dinarjev din 1.128 ali manj 1.237

Za zavarovanje s franšizo 1.000 dinarjev din 807 ali manj 1.558

Za zavarovanje s franšizo 2.000 dinarjev din 442 ali manj 1.923

Če se lastnik odloči za zavarovanje brez franšize, mora odšteti zavarovalnici

letno 2.365 din. To zavarovanje pa je za 1.923 din dražje kot, če bi se odločil za soudeležbo din 2.000. Če škode v zavarovalni dobi nima, ga strošek zavarovanja bremeni le v višini 442 din; razlika 1.923 pa mu ostane še za zavarovanje v nadaljnjih štirih letih. Če pa je zavarovalni primer nastal, primakne k škodi prihranjeni znesek din 1.923 — to pa je le 87 din manj kot znaša dogovorjena franšiza.

Če se dogovornjena franšiza zmanjša od 2.000 na 1.000 din, plača lastnik vozila 1.558 din manj kot za zavarovanje brez franšize. Ob eventualni škodi primakne le dogovorjeni odbitek din 1000, razlika 578, pa je še vedno v njegovem žepu.

Tudi zavarovanje z odbitno franšizo din 500 je za 1.237 din ceneje kot brez franšize. Razlika zadošča še za zavarovanje v naslednjem letu.

Obstojata tudi dve možnosti lastnega sozavarovanja:

1. V domačem proračunu se rezervira znesek v višini premije za zavarovanje »brez franšize«. Nato se sklene zavarovanje s franšizo po izbiri. Razlika je lastni sklad za sofinanciranje ob škodi, če te ni, je pozitivna razlika, s katero lastnik ob koncu zavarovalne dobe sam razpolaga ali

2. rezervirati znesek v višini premije za zavarovanje s franšizo po izbiri, v sklad pa vložiti znesek v višini dogovorjene franšize (500, 1000, 2000). Ta znesek se ob morebitni škodi primakne brez težjih obremenitev lastnega proračuna, če pa škode ni, predstavlja pozitivno razliko za prihodnje leto.

ZAVARUJTE SVOJA VOZILA PRI ZAVAROVALNICI »SAVA«, POSLOVNA ENOTA CELJE

NOV SISTEM ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Z novim letom 1971 uvajamo pri nas nov sistem zdravstvenega zavarovanja. Skušali bomo prikazati njegove glavne značilnosti.

V naši družbi združujejo delovni ljudje svoje enakovrstne interese v različnih skupnostih. Tako združujejo svoje interese do zdravstvenega varstva v skupnostih zdravstvenega zavarovanja delavcev in skupnostih zdravstvenega zavarovanja kmetov. Taki novi skupnosti zdravstvenega zavarovanja obeh kategorij (delavcev in kmetov) smo pri nas že ustanovili s sedežem v Celju in združujeta vsaka svoje zavarovance iz občin: Brežice, Celje, Laško, Mozirje, Sevnica, Slov. Konjice, Šentjur, Zalec in Šmarje pri Jelšah.

Vsaka skupnost mora za svoje zavarovance in njihove družinske članke zagotoviti vse pravice, ki jih zakon predpisuje kot obvezno zdravstveno varstvo in določiti pravice, ki jih sama odreja za svoje člane.

Obvezno zdravstveno varstvo obsega:

1. Zdravstveno varstvo ob vseh nalezljivih boleznih, pri katerih je prijava obvezna;
2. zdravstveno varstvo ob dušev-

nih boleznih, če je bolnik nevaren okolici;

3. materinstvo s kontracepcijo;
4. popolno zdravstveno varstvo otrok do 15 let;
5. zdravstveno varstvo dijakov in študentov;
6. obvezne oblike zdravstvenega varstva nezaposlene mladine od 15 do 18 let;
7. zdravstveno varstvo ob malignih boleznih, sladkorni bolezni, mišičnih in živčno-mišičnih boleznih;
8. organizirana zdravstvena vzgoja prebivalstva;

9. za delavske zavarovance pa še:

- a) zavarovanje za nesrečo pri delu (zdravstveno varstvo in nadomestila);
- b) obveze SFRJ iz mednarodnih konvencij o socialni varnosti (npr. najmanj 60% nadomestilo ob bolezni itd.).

Določiti pa nameravata skupnosti naslednje zdravstveno varstvo:

1. Za delavce:
 - a) ambulantno zdravljenje v splošnih in specialističnih ambulantah, v številni obiske na domu in prevoze z rešilnimi avtomobili;

(Nadaljevanje na 11. strani)

naše delo 5

JANEZ KRSTNIK VALVASOR

Ko so zaslišali še nekatere laške tržane, so izvedeli, da je Vidalis večino živil prodajal in denar porabil zase. Vidalis tega ni priznal in se je zato začela med njim in Khünspurgerjem dolgotrajna pravda.

Ne glede na to poneverbo je postajalo oskrbovanje laškega špitala vedno večje breme za planinsko gospodščino, predvsem v zadnjih letih posesti baronov Mosconov. Po obrčunu za leto 1749 je planinska gospodščina poslovala z letno izgubo 912 goldinarjev. Za barone Moscone to ni pomenilo posebne nesreče, ker so posedovali še druge gradove in gospodščine in so iz njih krili izgubo na Planini. Laška špitalska zgradba je postajala vedno starejša in je zahtevala vedno več popravil, zato so se stroški iz leta v leto večali. Da bi pred svojimi planinskimi podložniki opravičili dejstvo, da gredo vse njihove dajatve v Laško, so začeli v laški špital sprejemati planinske podložnike. Število oskrbovancev, ki ga je že Valvasor določil na 18—20 oseb, so razdelili po spolu tako, da je bila vedno polovica moških in polovica žensk.

Zaradi naraščanja stroškov je baron Moscon leta 1751 prosil deželno vlado v Gradcu, naj zmanjša število oskrbovancev v špitalu ali pa naj dobivajo manj hrane in ostalih dobav (ker so bile vse te dajatve vknjižene na planinski grad, jih lastnik sam ni smel spreminjati). Kaj je deželna vlada odgovorila, nam ni znano, iz poročila za leto 1754 vidimo, da so zmanjšali količino mesa. Namesto dveh pitanih svinj so pošiljali v Laško samo 2 svinjski pleči in 20 klobas (za vsakega eno), tudi pitane krave ni več v poročilu, ampak samo meso, ostala količina živil pa je nespremenjena. Med oblačili je moški klobuk omenjen za dobo 4 let in ne več 2 let, namesto o dolgih belih haljah pa govori poročilo o moških suknhah (verjetno plaščih), prav tako na 4 leta.

Kakor vidimo, so baroni Mosconi zvesto izpolnjevali naročilo starega strica Valvasorja in so skrbeli, da je bil špital preskrbljen z vsemi potrebnimi stvarmi. Cutili so se povezane s špitalom in eden izmed njih, baron Janez Jakob Moscon, lastnik graščine v Marijogradcu (umrl tam 2. XI. 1671), je želel biti tudi pokopan v špitalski cerkvi poleg Valvasorja in njegove prve žene.

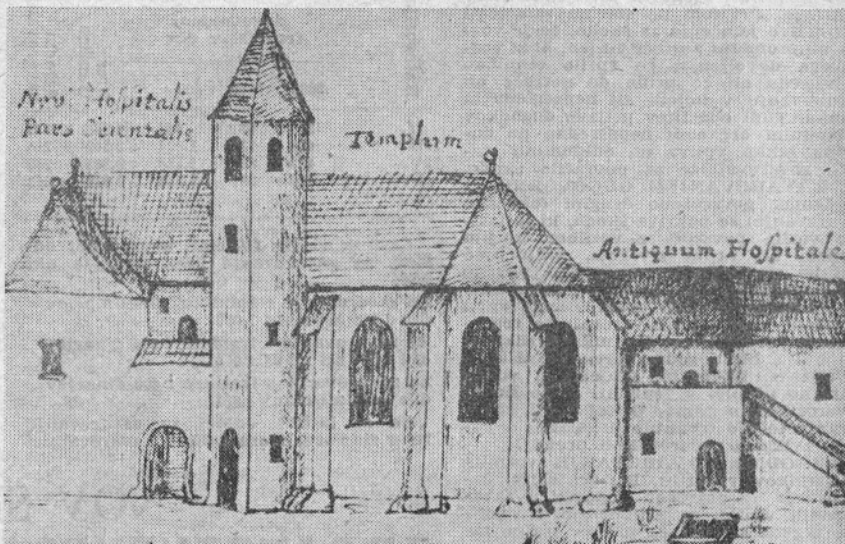
Ko so baroni Mosconi 1620 kupili laško gospodščino, so prišli z laškimi tržani v spor zaradi pristojnosti trškega sodnika. Ob poravnavi z Laščani 6. II. 1625 je baron Karel Moscon izvzel iz pristojnosti trškega sodnika špital, špitalskega mojstra

v novem špitalu, špitalske oskrbovance in vse, ki jedo špitalski hruh ter jih pridržal svojemu sodišču. Cesar Ferdinand II. je to poravnavo potrdil 26. I. 1627 in je listina o tem v laškem muzeju.

Okrog leta 1740 je nastala risba špitalske cerkve in obeh špitalov, ki nam je do današnjih dni ohranila podobo teh treh poslopij. Risbo je narisal duhovnik Janez Krstnik

več pa na sliki ni možno videti.

Poleg risbe nam je vikar Gajšnik zapustil tudi opis špitalske cerkve. Glavni vhod je bil z dvorišča novega špitala, dolžina cerkvene ladje je bila 15 korakov, širina pa 10; po dveh stopnicah si prišel v prezbiterij, ki je bil dolg 8 korakov, širok pa prav tako 10 kot ladja; tukaj je stal oltar. Cerkev je imela proti zahodu še stranska vrata, ki so jih

ŠPITALSKA CERKEV — DESNO STARI ŠPITAL (SEDAJ POSEBNA SOLA), LEVO NOVI ŠPITAL (SEDAJ HOTEL SAVINJA) — RISBA VIKARIJA GAJŠNIKA IZ LETA 1743

Gajšnik, ki je v letih 1704—1744 služboval v Laškem (nazadnje kot vikar) in ki je narisal in v latinščini opisal vse cerkve tedaj zelo obširne laške nadžupnije. Gajšnik je odšel 1744 za župnika v Loko pri Zidanem mostu, kjer je umrl 1766. Risba je posneta z vzhodne strani in kaže v sredini špitalsko cerkev (zgoraj je latinski napis »templum«), gotško stavbo s stolpom (stolp je nekoliko drugačen kot na sliki v 5. nadaljevanju) in 3 velikimi okni; cerkev ima na zunanji strani podpornike, značilne za gotski slog. Na severni strani (na desni od naše strani) je k cerkvi prizidan stari špital: enonadstropno, od cerkve nižje poslopje s hodnikom v nadstropju in s pokritimi stopnicami, ki vodijo nanj, pred stavbo je neka štirioglasta stvar, ki izgleda kot smetišče ali gnojišče. Na južni (levi) strani je k cerkvi prizidan novi špital (v isti višini kot cerkev), ki ima dva trakta: eden je prizidan k cerkvi, drugi pa pravokotno nanj in je vzporeden z graščino. Vhod v novi špital je skozi velika vrata južno od stolpa. Skozi vrata je dostop na dvorišče, kaj

le redko odpirali. Na tej strani je bila tudi prizidana zakristija. Na vzhodni strani ladje je bil vzdignjen nagrobnik Valvasorja in njegove žene. Kor je bil opremljen z orglami, v stolpu sta bila dva zvona. Oltar je imel v spodnjem delu v sredini kip Matere božje, zato so cerkev v starejši dobi imenovali Marijino cerkev in stari špital tudi Marijin špital. Pozneje je bila cerkev posvečena sv. Elizabeti, ki je bila tudi naslikana v glavnem oltarju v srednjem delu nad Marijinim kipom.

Sv. Elizabeta ni bila brez vzroka izbrana za zaščitnico špitalske cerkve in špitala. Ta žena je bila rojena leta 1207 kot hči ogrsko-hrvatskega kralja Andreja II. (zato jo nekateri imenujejo tudi Elizabeta Ogrska) in njegove žene Gertrude (Jere) iz rodu grofov Andechs-Meranskih (ta rod bavarskih grofov je imel tudi v naših krajih precej posesti s središčema v Kamniku in Slovenjem Gradcu). S 14 leti se je Elizabeta poročila s turinškim grofom Ludvikom IV. (Thüringen je pokrajina v Nemčiji — zato jo drugi imenujejo Elizabeta Turinška). Na

IN LAŠKI ŠPITAL (9)

gradu Wartburg, kjer sta živila z možem je rada podpirala reveže in posebno ob lakoti leta 1226 pomagala prebivalstvu. Ko je naslednjega leta grof Ludvik padel v križarski vojski, so ji turinški plemiči odvzeli premoženje in jo s tremi otroki v zimi 1227/28 napodili z gradu. Sedaj je bila sama v stiski, dokler ji niso po papeževem posredovanju izplačali odškodnine in vrnili posestva v mestu Marburg na reki Lani. Na teh posestvih je sezidala špital, kjer je sama stregla bolnikom in revežem. S strežbo bolnikov si je tudi sama pripravila zdravje in je umrla v Marburgu 17. novembra 1231, stara komaj 24 let. Njen sloves je bil velik in Cerkev jo je 1235 proglasila za svetnico (god dosedaj na pogrebni dan 19. novembra, po novem na smrtni dan) in od tedaj so ji bile posvečene mnoge špitalske cerkve.

V naših krajih so njeno slavo širili predvsem njeni sorodniki Andechs-Meranski na svojih posestvih, posebej pa še oglejski patriarh Bertold Andechs-Meranski, brat ogrsko-hrvatske kraljice Gertrude, ki je bil cerkveni predstojnik naših krajev. V Slovenjem Gradcu je Bertold že leta 1251 posvetil župnijsko cerkev v čast svoji nečakinji (cerkev stoji še danes). Ljubljanski špital (ustanovljen okrog 1300), je imel prav tako cerkev sv. Elizabete, enako tudi celjski špital na Slomškovem trgu in zato ni čudno, da se je tudi špitalska cerkev v Laškem imenovala po njej.

Ker so to Elizabetino cerkev obiskovali oskrbovanci obeh špitalov, sta v njej opravljala bogoslužje duhovnika obeh špitalov. Za novi špital vemo, da je Valvasor naročil, naj špitalski kaplan trikrat tedensko mašuje v špitalski cerkvi. To dolžnost so kaplani novega špitala stalno opravljali. Ostali 4 dnevi v tednu so bili prosti za duhovnika

starega špitala. Koliko so ti v teh dneh opravljali bogoslužje, ni znano, verjetno pa so v zadnjih 120 letih (1688—1808), ko so to službo opravljali celjski minoriti, lahko pogosto prihajali v Laško. Izgleda, da sta se oba duhovnika držala vsak zase, ker so zakristijo uporabljali samo minoriti, medtem ko je imel kaplan novega špitala za oltarjem omaro, v kateri je imel spravljeno cerkveno obleko in posodo. Cerkev je pravzaprav spadala k staremu špitalu, zato so jo upravljali minoriti, oskrbovanci novega špitala in njihov duhovnik pa so bili samo gostje, čeprav sta za zdrževanje prispevala oba špitala. O nastanku cerkve ni znanega nič podrobnega, zidana pa je bila kmalu po letu 1420, ko je bil ustanovljen špital.

Za novi špital imamo ohranjen nekak dnevni red: vstajanje (za tiste, ki so pokretni) poleti ob 5. pozimi ob 6. uri, nato molitev rožnega venca v cerkvi (trikrat na teden so še posebej molili pet očenašev po Valvasorjevem naročilu, naj molijo zanj, za njegovo ženo, dediče in prijatelje), verjetno takoj nato maša — le nedeljska in praznična je bila ob 8. uri. Ob sobotah in dnevih pred prazniki je kaplan oskrbovancem razlagal krščanski nauk in sicer poleti v cerkvi, pozimi pa kar v obeh skupnih spalnicah (posebej za moške in posebej za ženske). Vsa špitalska pravila so morala biti posebej zapisana, ker nam je ohranjena določba, da mora špitalski kaplan štirikrat na leto (vsake kvatre) prebrati oskrbovancem špitalska pravila. Laški tržani se redno niso udeleževali bogoslužja v špitalski cerkvi. Le na god sv. Elizabete (19. novembra) in na nedeljo pred godom sv. Janeza Krstnika (24. junija), ko so praznovali obletnico posvetitve cerkve, je bilo slovesno opravilo, h kateremu so prihajali tudi Laščani

Ker je bilo minoritov v Celju dovolj, so v zadnjih 120 letih lahko sami skupno s kaplanom novega špitala poskrbeli za slovesnost. Preden so stari špital prevzeli minoriti, je k slovesnemu opravilu prihajala tudi farna duhovščina. Tako je leta 1533 za obletnico posvetitve opravil slovesno opravilo tedanji laški vikar Primož Trubar. Ze v 4. nadaljevanju smo omenili, da je 22. 6. 1533 župnik Martin iz Nove cerkve prepustil funkcijo špitalskega kaplana duhovniku Juriju Zdravje in da je listino o tem sestavil v špitalu Primož Trubar skupno s svetinskim kaplanom Gergejem in laškim tržanom Hauserjem. Trubar je v listini tudi zapisal, da je bila tega dne nedelja pred godom sv. Janeza Krstnika. In ker vemo, da je špitalska cekev tedaj praznovala obletnico posvetitve, nam je jasno, da je ta slovesnost privabila v špital poleg župnika Martina tudi vikarja Trubarja in kaplana Gergeja. Trubar je bil tukaj v funkciji vikarja, torej namestnik domačega župnika, zato je verjetno vodil opravilo, oba kaplana (tudi Martin je bil v špitalu samo kaplan, četudi je bil v Novi cerkvi župnik) sta mu pa asistirala. Gotovo je Trubar tudi ob tej priliki imel kakšno ognjevitvo pridigo, o katerih smo slišali v članku Primož Trubar v Laškem.

Zgodovinar Ignacij Orožen nam je zapisal imena špitalskih kaplanov. To so bili Adam Ribič (v latinski obliki: Piscator), Luka Mihelič, Tomaž Jankovič, Janez Vinkler, Adam Zupanič, Primož Kačič, Tomaž Šprajc, Andrej Perenc, Janez Kaminar, Franc Ignac Rajh, Janez Gorišek, Lovrenc Pogačnik, Jurij Perntac in Anton Kugler. Večinoma so to slovenska imena, saj so bili vsi oskrbovanci domačini in je moral kaplan z njimi govoriti slovensko. Če špital ni imel posebnega oskrbnika ali špitalskega mojstra, kakor ga je določil Valvasor, je te posle opravljal špitalski kaplan.

(NADALJEVANJE SLEDI)

SEDANJE STANJE NA ISTEM MESTU: HOTEL SAVINJA — POSEBNA SOLA

GRADNJA NOVIH STANOVANJSKOPOSLOVNIH OBJEKTOV V LAŠKEM IN RADEČAH

Odkar so bili razformirani stanovanjski skladi in se odtlej sredstva za stanovanjsko izgradnjo zbirajo pri gospodarskih organizacijah, zavodih in ustanovah, opažamo močan zastoj družbene stanovanjske izgradnje. Iz teh skladov se sedaj skoraj vsa sredstva odteka v individualno gradnjo. Poleg deformacij, ki jih povzroča taka enostranska gradnja v razvoju naših mest, ima to za posledico predvsem veliko pomanjkanje stanovanj za tiste občane, ki nimajo možnosti izgradnje lastnih stanovanj, oziroma hiš.

Po grobih analizah bi morali za take občane, z ozirom na obstoječe gospodarske kapacitete, zgraditi v gospodarskih središčih naše občine tj. v Laškem vsako leto vsaj en stanovanjski blok z 20—30 stanovanji, v Radečah en blok z 10—20 stanovanji, v Rimskih Toplicah pa vsako drugo ali tretje leto en blok z 10—20 stanovanji, s čimer bi se lahko uspešno reševale tekoče potrebe občanov po najemnih stanovanjih.

Kljub težjim pogojem mobilizacije sredstev za združeno gradnjo v zadnjih letih je Stanovanjskemu podjetju uspelo poleg gradnje doma upokojencev v Laškem, ki bo imelo 21 stanovanjskih enot, pripraviti gradnjo novih stanovanjsko-poslovnih blokov v Laškem in v Radečah.

V Laškem se že pripravlja gradbišče na lokaciji, na kateri smo porušili bivšo Pergerjevo hišo Laško št. 190 in bivše Frecetove hleve Laško št. 189 za gradnjo 16-stanovanjsko-poslovnega objekta. Za nakup poslovnih prostorov smo zainteresirali SDK in Kreditno banko iz Celja, saj Laško kot turistični kraj nujno potrebuje sodobnejše bančne prostore.

Največji delež pri izgradnji tega objekta prispeva Skupščina občine Laško z nakupom 5 stanovanj, sejne dvorane ter prostora za knjižnico. V pritličju je na razpolago še manjši poslovni prostor, za katerega se je pri načrtovanju objekta zanimala Ribiška družina.

MIRKO KOPAC

Poleg občinske skupščine je dvoje stanovanj odkupilo Združenje zveze borcev NOV, eno pa zdravstveni dom Celje. Neprodanih je torej še 8 stanovanj. Gospodarskim organizacijam in zasebnikom se nudi sedaj ugodna priložnost za zadovoljitev njihovih potreb, saj v doglednem času ni pričakovati novih tovrstnih gradenj za nakup stanovanj.

Stroški gradnje s komunalno ureditvijo bodo znašali okrog 360 milijonov starih dinarjev. Objekt bo gradilo gradbeno industrijsko podjetje »Ingrad« iz Celja. Stavba bo dograjena do spomladi leta 1972.

Največje težave pri uresničenju načrta je imelo Stanovanjsko pod-

jetje s preselitvijo stanovalcev iz porušeni hiš, saj je moralo v ta namen urediti 4 stanovanja v bivši hiši Škorja in izvesti druge premike, da je ugodilo raznoterim željam stanovalcev.

Sočasno je Stanovanjsko podjetje pripravljalo gradnjo 9-stanovanjsko-poslovnega objekta v Radečah. Tu so priprave, zaradi večjega razumevanja gospodarskih organizacij za izgradnjo družbenega stanovanjskega sklada, potekale lažje in hitrejše, saj so odkupljena že vsa stanovanja, v glavnem pa je rešeno tudi vprašanje financiranja izgradnje poslovnih prostorov, razen frizerskega salona.

Tudi v tem objektu je Skupščina občine Laško odkupila 3 stanovanja, Združenja zveze borcev NOV — 1 stanovanje, »Peta« — 2 stanovanja, »Kora« — 2 stanovanja in Osnovna šola Marjana Nemca 1 stanovanje.

Sicer smo se tudi tu srečevali z istimi problemi, ki se pojavljajo pri izgradnji mestnih jeder, kjer morajo večji objekti vsebovati poslovne prostore s pravilno in smotrno izbrano namembnostjo.

V poslovnem delu stavbe bo lekarna, poslovalnica Kreditne banke Celje in frizerski salon. Objekt je lociran ob bloku milice v Radečah. Skupno s komunalno ureditvijo bo stal okrog 150 milijonov starih dinarjev. Gradbena dela bo izvajalo gradbeno podjetje »Gradnja« Zalec, ki je že pričelo s pripravljalnimi deli na gradbišču. Objekt bo dograjen konec leta 1971.

Z gradnjo teh objektov še zdaleč ni rešeno vprašanje velikega primanjkljaja najemniških stanovanj. Vsekakor kaže, da temu vprašanju posvečajo organi upravljanja podjetij in ustanov več pozornosti. Ne nazadnje pa je treba v današnjem splošnem in naglem napredku na vseh področjih človekove dejavnosti imeti v vidu potrebe za spontan razvoj krajev, v katerih živimo. Naših mest ne moremo spreminjati in enostransko razširjati v dolge »banatske« vasi, ne da bi urejali mestna jedra. Naša gospodarska središča moramo zato razvijati v moderna in urbanistično urejena ter turistično privlačna mesta. Le-to zahteva, da mesta dobro prečistimo vse navlake, vseh starih, dotrajanih in neuglednih hiš ter jih nadomestimo z modernimi stavbami v skladu s pretehtanimi urbanističnimi zasnovami, ki upoštevajo vse činitelje racionalnega in zdravega življenja človeka v njih.

Da nas čas ne bo prehitel, bo treba za te namene žrtvovati odslej več sredstev, kot v minulih 5 letih.

ZA NOVO CESTO NA GRAČNICI NAČRTI ŽE IZDELANI

Tovarna lesne galanterije v Rimskih Toplicah ima razmeroma slabo cestno povezavo z železniško postajo, kamor tvori pretežni del svojih izdelkov.

Cesta III. reda Rimske Toplice—Jurklošter je vedno v slabem stanju, na odseku od mostu čez Gračnico do tovarne pa ovirata prevoz dva zavarovana železniška prehoda. Ko bo stekla električna železnica, ki bo sponobna za hitrejši in gostejši promet, bo prevoz po tej cesti še bolj oviran.

Tovarna lesne galanterije se je že lani odločila, da reši ta problem s pomočjo občine in železnice. Lani oktobra si je teren ogledala posebna komisija, ki je določila traso nove ceste. Zdaj je izdelan že tudi projekt, iz katerega je razvidno, da bo bodoča cesta potekala od čuvajnice po levi strani železnice mimo tovarne do obstoječega križišča občinske

ceste, ki teče ob levem bregu Savinje do Zidanega mosta.

Dolžina odseka je tristo metrov, širina potišča pa 2,70 m. Cesta bo opremljena z vsemi predpisanimi elementi, predračun pa znaša 288.540 dinarjev. Ker niso bile opravljene predhodne raziskave terena, je možno, da predračunska vrednost ni realna, ampak bo nekoliko višja, predvsem, če bo potrebno miniranje hriba nad železnico ali pa saniranje plazovitega pobočja nad tovarno. Sicer pa se bo verjetno pretežni del izkopanega materiala porabil za nasipe in tompon. Ker je na tem odseku predviden asfalt, bi bilo koristno, če bi se našla sredstva in bi se asfaltiral tudi odsek od železniške postaje do mostu čez Gračnico in do tega novega odseka. Seveda pa bi bile prej potrebne nekatere korekture stare trase.

JANA MEJAC

PRAVICE IN DOLŽNOSTI OBČANOV V UPRAVNEM POSTOPKU

Upravni postopek je postopek, s katerim je določeno, kakšne pravice in dolžnosti imajo udeleženci v postopku in kako delajo organi državne uprave in drugi državni organi, ko v upravnih stvareh odločajo o pravicah, obveznostih ali pravnih koristih posameznikov, pravnih oseb ali drugih strank.

Ker občani, ko nastopajo kot udeleženci v postopku, dostikrat ne poznajo, kakšne pravice in dolžnosti imajo, nameravam v nadaljevanjih priobčiti tista določila iz zakona o upravnem postopku, ki so zanimiva za občana kot stranke v postopku.

STRANKA IN NJENO ZASTOPANJE

1. Stranka

Stranka je oseba, ki se je na njevo zahtevo uvedel postopek, zoper katero teče postopek ali ki ima za varstvo svojih pravic ali pravnih koristi pravico udeleževati se postopka.

Po tem določili zakona poznamo tri kategorije strank:

— aktivno stranko, to je osebo, po kateri zahtevi je upravni postopek uveden,

— pasivno stranko, to je osebo, zoper katero se vodi upravni postopek,

— stranskega intervenienta, to je osebo, ki ima zaradi varstva svojih pravic in pravnih koristi pravico, da sodeluje v upravnem postopku.

2. Procesna sposobnost in zakoniti zastopnik

Stranka, ki je opravilno popolnoma sposobna, lahko sama opravlja dejanja v postopku (procesna sposobnost).

Procesna sposobnost pomeni zmožnost samostojno opravljati dejanja v postopku, tako da imajo z zakonom določeni učinek polnoveljavnih procesnih dejanj. Procesno sposobnost pridobijo občani s polnoletnostjo ali z razglasitvijo za polnoletne. Zato so mladoletni otroci in polnoletniki, ki jim je deloma ali v celoti odvzeta opravilna sposobnost, procesno nesposobne stranke. Za take stranke mora opraviti dejanja v postopku druga procesno sposobna fizična oseba, ki je njihov zakoniti zastopnik (npr. oče ali mati za nedoletnega otroka) ali pa pooblaščen predstavnik.

3. Začasni zastopnik

Če procesno nesposobna stranka nima zakonitega zastopnika ali je treba opraviti kakšno dejanje zoper osebo, katere prebivališče je neznan in nima pooblaščenca, ji postavi organ, ki vodi postopek, začasnega zastopnika.

Oseba, ki jo postavijo za začasnega zastopnika, mora prevzeti zastopanje. Odkloni lahko le iz razlogov, ki jih določajo posebni predpisi. Ti razlogi so:

— da je oseba dopolnila 60. leto starosti,

— če bi oseba te dolžnosti ne mogla opravljati zaradi bolezni, telesnih napak in zaradi svojega poklica ali službe,

— če oseba že opravlja dolžnosti skrbnika ali skrbi za dvoje ali več tujih otrok,

— mati, ki ima otroka mlajšega od 7 let,

— osebe, ki imajo četvero ali več mladoletnih otrok.

Začasni zastopnik sodeluje samo v postopku, za katerega je bil izrecno postavljen in le toliko časa, dokler ne nastopi zakoniti zastopnik oziroma sama stranka ali njen pooblaščenec.

Začasni zastopnik je dolžan skrbeti tudi za to, da se stranki postavi čimprej redni zastopnik, oziroma pooblaščenec. Ako ta ne vstopi v proces do konca postopka, opravlja začasni zastopnik vsa dejanja v postopku. Prav tako ima pravico vlagati vsa pravna sredstva. Dejanja, ki jih je opravil začasni zastopnik v upravnem postopku, so definitivna in jih stranka, oziroma njen zakoniti zastopnik ne moreta preklicati.

4. Skupni predstavnik

Če nastopa v upravnem postopku v isti zadevi dvoje ali več strank, morajo navesti, katerá od njih bo

nastopala kot njihov skupni predstavnik ali pa postaviti skupnega pooblaščenca.

Če stranke v takem primeru niso navedle skupnega predstavnika ali pooblaščenca, jim to naloži organ z zahtevkom, da do določenega roka sporočijo organu, katerega izmed njih jih bo v postopku predstavljala. Če stranke ne ugodijo takšnemu zahtevku, lahko to določi sam organ, ki vodi postopek. Tak skupni predstavnik oziroma pooblaščenec obdrži to lastnost, dokler stranke ne postavijo drugega. Zoper tak sklep imajo stranke pravico pritožbe, ki pa ne odloži izvršitve.

Tudi tedaj, kadar je določen skupni predstavnik oziroma pooblaščenec, obdrži vsaka stranka pravico, nastopati kot stranke v postopku, dajati izjave in samostojno vlagati pritožbe in uporabljati druga pravna sredstva.

5. Pooblaščenec

Pooblaščenec je oseba, ki jo stranka ali zakoniti zastopnik pooblasti, da jo zastopa v postopku. Za postavitev pooblaščenca velja prosta volja pooblastitelja in pooblaščenca, njuno medsebojno razmerje je pogodbeno. Dejanja v postopku, ki jih opravi pooblaščenec v mejah pooblastila, imajo enak pravni učinek, kakor če bi jih opravila stranka sama. Čeprav ima stranka pooblaščenca, lahko tudi sama daje izjave, če je navzoča. Če se izjave stranke in pooblaščenca, ki se tičejo dejstev, ne ujemajo, presodi organ, ki vodi postopek, obe izjavi po načelu proste presoje dokazov.

Pooblaščenec je lahko vsak, kdor je opravilno popolnoma sposoben, razen tistih, ki se ukvarjajo z zakonitim pisaštvom. Z zakonitim pisaštvom se ukvarja tisti, ki obrtoma in proti plačilu daje strankam pravno pomoč, čeprav ni za to pooblaščen (310. člen kazenskega zakona).

(NADALJEVANJE SLEDI)

O MANJ RAZVITIH OBMOČJIH

(Nadaljevanje s 3. strani)

Republika naj z beneficiranjem obrestí pospešuje vlaganja v že obstoječe gospodarske objekte na teh območjih in tako stimulira njihov nadaljnji uspešni razvoj in rast. Tozadevno naj tudi določi določene oprostitve plačevanja prispevka iz osebnega dohodka za novo odprta delovna mesta na teh območjih. Poišče naj se možnost, da bi republika tudi s svojimi sredstvi neposredno sodelovala pri realizaciji določenih

investicij na teh območjih, ki so večjega gospodarskega pomena.

Za zaključek naj poudarim, da pričakujem, da bo predlagatelj tj. Izvršni svet pri izdelavi dokončnega predloga zakona upošteval vse konstruktivne predloge, ki jih je prispevala dosedanja razprava in da bo predložil republiški skupščini predlog, ki bo v skladu z dejanskim stanjem in možnostmi prispeval k hitrejšemu razvoju manj razvitih območij v naši republiki.

MIHA PROSEN

NAŠE VODE – NAŠE OGLEDALO

TE DNI JE ZAČELA VODNA SKUPNOST CELJE AKCIJO OČISČEVANJA BREGOV, KI BO TRAJALA DO 15. MARCA 1971. V TO AKCIJO JE ZAJETO CELOTNO PODROČJE POREČJA SAVINJE IN SOTLE. ZARADI IZREDNE POMEMBNOСТИ TE AKCIJE OBJAVLJAMO VSEBINO POZIVA V CELOTI.

Z namehom, da se v čim večji meri odpravijo poplave, erozije in odnašanje rodovitne zemlje, ki jo povzročajo zanemarjenost in zaraščenost vodnih strug

POZIVAMO

vse lastnike in upravitelje (gospodarske organizacije in občine) zemljišč, ležečih ob potokih in jarkih na področju porečja Savinje in Sotle, da do 15. marca 1971 temeljito očistijo struge potokov in jarkov, ob katerih ležijo njihova zemljišča.

Struge morajo čistiti po naslednjih navodilih:

1. V strugah, koritih in na bregovih, se mora posekati drevje, ki izzarazito ovira pretok voda in plavajoči material, ki mu voda izpodkopava koreninski sistem ali je nagnjeno v strugo tako, da obstaja nevarnost, da se podre v strugo. Iz struge je treba odstraniti tudi šture in drugo navlako, ki ovira vodni tok.

2. Ostalo drevje in obvodnih zemljiščih se sme posekati le s sečnim dovoljenjem pristojnega občinskega gozdnega organa, ki izda sečni nalog sporazumno z nadzornim organom Vodne skupnosti. Taka dovoljenja se bodo izdajala le za drevje, ki je starikavo ali okuženo, če narekuje vodni režim, ali če je posek potreben iz gojitvenih razlogov (redčenje). Taka drevesa se bodo odkazala in ožigosala pred sečnjo.

3. Drevje in grmičevje se mora posekati čim nižje pri zemlji, rezi na panjih pa morajo biti gladki, da se obrani izbojna moč.

4. Pri spravi lesa se ne smejo poškodovati brežine, ne zaščitna rast (mlado grmičevje) in travna ruša. Posekan les in vejevje je treba takoj odstraniti z obrežnih zemljišč, da jih ne odplavi visoka voda, zažgati pa se smejo le na krajih, kjer se ne more poškodovati mladikovina. **ODPADKOV NI DOVOLJENO ODMETAVALI V STRUGO.**

5. Očiščevalna dela bo nadzoroval vodno-nadzorstveni organ Vodne skupnosti, ki bo po potrebi dajal strokovna napotila pri poseku in za gojitev zaščitne rasti ter za ukrepe, potrebne za ohranitev ali izboljšanje vodnega režima.

V primerih, kjer obrežni lastniki v navedenem roku ne bodo zadoštili svojim obveznostim, bomo odredili čiščenje na njihove stroške.

SPLOŠNA VODNA SKUPNOST SAVINJA CELJE

Tej akciji bi se morale pridružiti z vso zavzetostjo tudi naše krajevne skupnosti in povsod tam, kjer še niso določena odlagališča za odpadke, take prostore poiskati in jih kot edino dovoljena odlagališča tudi označiti.

Nič kaj prijetne slike namreč ne nudijo obrasli bregovi, še bolj žalosten pa je pogled v struge naših bistrih potokov na odpadke, ki nikakor ne sodijo tja. Vsi zgorljivi odpadki bi se morali sprosti sežigati, stari odpadni pločevinasti predmeti vseh

V NAČRTU NOV BLOK

Ob cesti Radeče—Papirnica tj. med objekti PTT, Splošnega trgovskega podjetja in Postaje milice bo Stanovanjsko podjetje Laško zgradilo stanovanjski poslovni objekt — blok »C«. S tem objektom bo kraj pridobil mnogo več, kot si v grobem predstavljamo.

V pritličju novega bloka bo namreč LEKARNA, ki je v kraju več ko potrebna. Poleg tega pa bodo pridobili še prostore za oddelek KREDITNE BANKE Celje in FRIZERSKI SALON.

mogočih oblik in drugo pa bi bilo treba zakopati ali kako drugače uničiti.

Krajevni skupnosti Laško in Radeče imata sicer odvoz odpadkov organiziran, ni pa še urejen odvoz na območju KS Rimske Toplice. Vse večja urejenost naselij terja tudi nujno rešitev tega za ta turistični kraj zelo perečega vprašanja. Ker tudi v manjših naseljih postajajo potoki odlagališče za odpadke, bi bilo umestno in nujno, da se ta splošni in skrajno nekulturni pojav odmetavanja odpadkov v struge potokov odpravi in kršitelje tudi kaznuje. Potoki naj postanejo spet domovanja rib in rakov, ne pa odlagališča odpadkov!

Samo s skupnimi naporimi in razumevanjem vseh občanov bo lahko tudi ta akcija vsestransko uspeša.

OTROŠKA IGRIŠČA PRIPRAVLJAJO

Velike potrebe so v Radečah tudi po otroških igriščih. Komisija za socialnovarstvene zadeve in komisija za ureditev naselja pri KS pripravljata program ureditve otroških igrišč v Radečah.

Komisiji bosta skušali najti lokacije, ki bodo kar najbolj ustrezale tako varnosti otrok, kakor tudi prijetnemu počutju v času igranja.

Na razpolago je že nekaj gugalnic, plezal in podobno, ki jih bodo otroci lahko koristno uporabljali.

Tako propada družbena lastnina

Na fotografiji vidimo kozolec v Marijini vasi pri Jurkloštru, ki je v »upravljanju« Kmetijskega kombinata iz Sentjurja. Že precej časa kaže svoja rebra, vendar jih, kot izgleda, ljudje iz kombinata še niso opazili. V ozadju je bivša stanovanjska hiša, ki jo je dalo »porušiti« Stanovanjsko podjetje iz Laškega.

Le kakšen vzdevek bi si »prislužil« s takim poslopjem zasebni kmetovalec?

CE SE NISTE PLAČALI LETOSNJE NAROCNINE, PROSIMO, DA JO BREZ POSEBNEGA OPOMINA NAKAZETE SE TA MESEC NA RACUN

5071-637-55

naše delo

GLASILO SKUPŠČINE
OBCINE LAŠKO

OGLED LAŠKIH ZNAMENITOSTI

Ljubljanska Narodna galerija prireja avtobusne izlete, združene z ogledom umetnostnih spomenikov; izlet je vedno pod vodstvom katelega od priznanih umetnostnih zgodovinarjev. Tako je 8. novembra t. l. bil tak izlet v Celje, Laško in na Svetino pod vodstvom našega najstarejšega umetnostnega zgodovinarja, akademika in univ. prof. dr. Franceta Steleta. Zanimanje za izlet je bilo veliko. Avtobus je bil v predprodaji že v 15 minutah razprodan.

Na omenjeno nedeljo se je po ogledu celjskega muzeja ob 11. uri pripeljal avtobus z več kot 50 ljubitelji umetnosti v Laško. Najprej so si ogledali podružnično cerkev v Marijagradcu (zaradi nizkega oboka pri železniškem podvozu je moral avtobus obstati že pri bifeju Pušič), nato so se pa pripeljali na Glavni trg, kjer jim je prof. Stele raztolmačil nastanek nadžupnijske cerkve in spomenike v njeni okolici, končno so si pa še ogledali notranjščino cerkve. V Laškem so se mudili dve uri, nato so odšli v Celje h kosilu, po kosilu na Svetino, pred odhodom

v Ljubljano pa so si ogledali še celjsko opatijsko in Marijino cerkev. Udeleženci izleta so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem prof. Steleta, ko jim je opisoval umetnine, beležili so si podatke, nekateri so fotografirali in celo filmali.

V čast nam je lahko, da si je Narodna galerija izbrala naše mesto za ogled in da je imel vodstvo naš najbolj priznani umetnostni zgodovinar, ni nam pa v čast, da si izletniki niso mogli ogledati naše muzejske zbirke, čeprav so to želeli.

Ob takih izletih se lahko vprašamo, ali smo v Laškem pripravljene na take ogleda. Ali bi taka ekskurzija lahko v Laškem dobila koga, ki bi raztolmačil umetnine? Ali naj v turistični prospekt napišemo: »Oglejte si freske v Marijagradcu, vodnika si pa pripeljite s seboj, ker ga mi nimamo«.

Vse cerkve v laški okolici so opisane v delu »Sakralni spomeniki na območju občine Laško« avtorja Jožeta Curka, razmnožil Zavod za spomeniško varstvo v Celju 1967. Freske v Marijagradcu je opisal Ivan Sto-

par v članku »Nova odkritja v cerkvi Marija Gradec pri Laškem« v Celjskem zborniku 1968 na str. 255—274. Obe deli sta pisani sicer za strokovnjake, vendar bo vsakdo našel v njih najpotrebnejše podatke, kdaj je bila cerkev zidana, kdaj poslikana itd. Ali imajo naši turistični in krajevni uradi, šole, knjižnice in druge ustanove ti dve publikaciji? Če že ni nobenega vodnika na razpolago, bi lahko dali obiskovalcu v roko vsaj ti dve publikaciji, da si podatke poišče sam, seveda če publikaciji sploh imamo. Udeleženci takih ekskurzij radi kupujejo razglednice z umetniškimi motivi. Takih razglednic ni naprodaj, čeprav je med freskami v Marijagradcu in tudi med slikami in kipi v nadžupnijski cerkvi dovolj motivov zanje.

Če že imamo na našem območju znamenite umetnostne spomenike, lahko tudi nekaj storimo za njihovo popularizacijo. Zato naj nam bo ekskurzija Narodne galerije opomin.

M. R.

ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

(Nadaljevanje s 5. strani)

- b) bolnišnično zdravljenje;
 - c) zdravila in sanitetni material;
 - č) zdravljenje zobnih bolezni in zobna protetika;
 - d) ortopedska in protetična sredstva;
 - e) nadaljevanje ali nadomestilo bolnišničnega zdravljenja v naravnih zdraviliščih.
- 2. Za kmete:**
- a) popolnoma v breme skupnosti, to je brez participacije (udeležbe zavarovanja):

- prevoz okolici nevarnih duševnih bolnikov v bolnišnico;
- ambulantno in bolnišnično zdravljenje učencev srednjih šol in mladine med 15. in 18. letom starosti;
- zdravljenje v bolnišnicah od 31. dneva dalje;
- kri, krvna plazma in krvni derivati;
- b) delno v breme skupnosti — s participacijo (doplačilom do največ polovice):

- ambulantno zdravljenje v splošnih in specialističnih ambulantah, v številni obiske na domu in prevoze z rešilnimi avtomobili;
- zdravljenje v bolnišnicah do 30. dneva;
- zdravila in pomožni sanitetni material;
- izdiranje zob;
- predlaga pa se še kot dodatek: zobna protetika, zobotehnična pomoč, proteze in ortopedski pripomočki.

3. Denarna nadomestila za delavce. Skupnost delavcev bo določila še denarne dajatve, in sicer nadomestila osebnega dohodka ob boleznih in porodih, potne stroške, pogrebno in posmrtnino.

Obe skupnosti bosta zagotovili svojim zavarovancem pristoje izbiro zdravstvenega zavoda in zdravnika in bosta prevzeli v svoje breme stroške za zdravstveno varstvo, ki bo uveljavljeno po njihovem pravilniku, v celoti, razen v klinikah in bolnišnicah dr. Petra Držaja v Ljubljani, če ne gre za klinične primere.

Financiralo pa se bo zdravstveno zavarovanje po sistemu enotnih prispevkov, in sicer pri delavcih od bruto osebnih dohodkov, pri kmetih pa kombinirano od katastrskega čistega dohodka in prispevka po zavarovanih članih.

Višino prispevka bosta določili skupščini skupnosti v okviru družbenega dogovora med skupnostjo, prizadetimi občinami, občinskimi sindikalnimi sveti in gospodarskimi ter zdravstvenimi delovnimi organizacijami, ki pa bo moral temeljiti na družbenem dogovoru, ki bo sklenjen v vsej republiki.

Tako se bo z novim letom uresničilo načelo, da si bodo po principih vzajemnosti in solidarnosti zavarovanci v okviru svojih skupnosti sami odredili in zagotavljali pravice in bodo določali tudi iz tega izvirajoče obveznosti in dolžnosti.

dr. ALEKSANDER KRAŠOVEC

PROF. STELE PREDAVA POD LIPO IN ZNAMENJEM NA GLAVNEM TRGU V LAŠKEM — FOTO: NINA KORENE

TV — PRETVORNIKI NA TIČNICI IN ŽEBNIKU

Pri krajevni skupnosti Radeče si režijski odbor za gradnjo TV—pretvorniških hišic z vsro resnostjo prizadeva čimprej zgraditi in usposobiti hišice na Tičnici in Žebniku. S tem bo omogočen nemoten sprejem I. in II. TV programa.

LETOŠNJA DEJAVNOST AKADEMSKEGA KLUBA

ČLANI LASKEGA AKADEMSKEGA KLUBA OB OBISKU V NARODNI IN UNIVERZITETNI KNJIZNICI V LJUBLJANI

Letos je bila dejavnost Akademskega kluba Laško popestrjena z zelo zanimivimi predavanji dipl. pravnika in profesorja zgodovine Miloša Rybáča v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani.

Predavatelj je za študente iz Laškega pripravil malo razstavo, na kateri smo si lahko ob zanimivem predavanju ogledali nekatere bisere rokopisnih zbirk ter ostalih zgodovinskih pomembnih dokumentov iz časov meniškega pisanja. Ogledali smo si najstarejšo rokopisno knjigo, ki jo knjižnica hrani in je stara 1100 let, rokopisno knjigo iz kartuzijanskega samostana Bistra pri Vrhniki iz 14. stoletja, ki ima naslov in začetne črke poglavij pisane z zlatom. Dalje smo videli prve slovenske tiske iz 16. stoletja, pa tudi rokopise slovenskih pesnikov in pisateljev Vodnika, Prešerna, Levstika, Jurčiča, Tavčarja, Cankarja, Gregorčiča, Aškercer in Zupanciča.

Posebno zanimiv je bil tisti del razstave, ki je vseboval vse dokumente o življenju našega mesta in bližnje okolice v preteklosti, kot npr.: 600 in 700 let stare knjige, napisane in poslikane z roko v kartuzijanskem samostanu v Jurkloštru ter staro sliko Laškega iz 17. stoletja.

Ob zelo živahnem predavanju smo se bolj seznanili z nekaterimi zgodovinskimi znamenitostmi ter nekaterimi pomembnimi osebami, ki so delovale v Laškem in s tem ohranile v svojih delih podobo kraja. Omenim naj le prof. Frana Orožna (1853—1912), ki je napisal ve-

liko zemljepisnih knjig in planinskih spisov, (zgodovinarja Ignacija Orožna (1819—1900), umetnostnega zgodovinarja prof. dr. Avguština Stegenška (1875—1920), politika dr. Karla Slanca (1851—1916), delavskega pisatelja Antona Tanca-Culkovskega (1887—1947) in pesnika Antona Bošteteta (1901—1959). Dela vseh teh naših znamenitih rojakov smo videli zbrana v vitrinah.

Tretji del razstave je bil prikaz razvoja časnikarstva med NOB v Sloveniji in nekaterih pomembnih dokumentov iz tega časa. Videli smo tudi humoristični list »Kapucinski TOTI«, ki so ga ilegalno izdajali zaporniki, zaprti v celjskem kapucinskem samostanu 1941, med njimi je dosti Laščanov.

Nekakšno nadaljevanje predavanja v Narodni in univerzitetni knjižnici je bila razlaga in ogled znamenitosti v Laškem 19. 9. 1970. S tem ogledom in predavanjem smo se seznanili z nekaterimi najstarejšimi hišami v Laškem, kakor tudi s posebnimi kulturnimi znamenitostmi. Ogledali smo si tudi cerkev, ki je pomembna zgolj zaradi kombinacije različnih arhitektonskih stilov od romantične, gotike in baroka.

Takšna in podobna predavanja nam odpirajo široke možnosti spoznavanja našega mesta in okolice in v nas budijo občutek, da smo včasih preskromni in da se premalo zavedamo kulturnih in zgodovinskih vrednot Laškega. Poleg tega smo mnenja, da vse zjemalo izkoriščamo to kulturno dobro, saj bi ob ustreznih propagandni lahko služila kot izredna turistična zanimivost, ki bi še povečala turistično zanimanje za Laško in njegovo okolico.

PETER KRASOVEC

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE VETERINARSKÉ POSTAJE LAŠKO

ZA DECEMBER 1970

V decembru 1970 bo dežurna služba Veterinarske postaje Laško poslovala po naslednjem razporedu:

1970	Zivinozdravnik	TELEFONSKA številka
5. 12. — 7. 12.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(klicati postajo LM Radeče) 73-979
12. 12. — 14. 12.	Dipl. vet. Kolman Jakob, Laško	73-996
19. 12. — 21. 12.	Malenšek dr. Slavko, Laško	(klicati postajo LM Radeče) 73-979
26. 12. — 28. 12.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	
31. 12. — 3. 1. 1971	Dipl. vet. Kolman Jakob, Laško	

Dežurstvo v zgoraj navedenih dneh traja od 12. ure prvega dne do 7. ure zjutraj drugega dne.

Dežurni veterinar opravlja umetno osemenjevanje v času dežurstva na poziv lastnika plemenice na določenem mestu.

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE

ZA DECEMBER 1970

V času od 1. do 31. decembra 1970 bo dežurna služba zdravnikov in medicinskih sester za področje Laško in Rimske Toplice (od sobote popoldne do ponedeljka zjutraj tudi za območje Radeče) in k temu spadajoče okolice poslovala po naslednjem razporedu:

1970	Zdravnik	Medicinska sestra ali bolničarka
1. 12. — 6. 12.	Dolanc dr. Jože	Söiši Helena
7. 12. — 13. 12.	Velikonja dr. Tone	Turin Elizabeta
14. 12. — 20. 12.	Pečar dr. Samo	Maroša Marija
21. 12. — 27. 12.	Dolanc dr. Jože	Söiši Helena
28. 12. — 31. 12.	Pečar dr. Samo	Maroša Marija

Potrebni obiski na domu naj se naročajo pri posameznih zdravnikih do 12. ure. Vsi bolniki in poškodovanci, ki jim je potrebna nujna zdravniška pomoč, naj se javljajo izven rednega delovnega časa dežurnim v ambulanti.

»Naše delo« izhaja mesečno — Izdaja Skupščina občine Laško — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Lev TICAR — Uredništvo in uprava: Laško 1, telefon 73-045, intern. številka 4 in 6 - Cena za posamezno številko 1 din - Ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, podružnica Laško št. 5071-637-55 — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 15. dne v mesecu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo. Tisk in klišei GP Cetus Celje